

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

MIKSI KUNNAN KANNATTAA PANOSTAA AKTIIVISEEN TYÖLLISTÄMISEEN?

VTT, TIMO ARO

8.10.2010

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Sisältö

I Työllisyyden toimintaympäristö

II Selvityksen toteuttaminen

III Laskentamallit

IV Kuntavertailut

**V Poria koskevat suositukset ja yleiset
satakuntalaisia koskevat suositukset**

I Työllisyyden toimintaympäristö

Tilastollinen lähtökohta

Koko maa

- 260 000 työtöntä,
 - Joista nuoria työttömiä 33 700 (-10 %)
 - Joista pitkäaikaistyöttömiä 57 000 (+28 %)
 - Joista yli 2-vuotta työttömiä 16 700 (+11,4 %)
- 14 000 lomautettua
- 83 000 työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä
- 47 000 työttömyyseläkkeellä
- **Laaja työttömyys noin 400 000 henkilöä**

Satakunta

- 11 200 työtöntä (työttömyysaste 10,3 %)
 - Joista nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä 1 400
 - Joista yli 50-vuotiaita 4 100
 - Joista pitkäaikaistyöttömiä 2 400
- 900 lomautettua
- 2 157 työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä
- 2 335 työttömyyseläkkeellä
- **Laaja työttömyys 16 500 henkilöä**

Työllistämiseen liittyviä hälytyssignaaleja 1 (3)

- Erityisopetusta saavien nuorien määrä on kasvanut 1990-luvun puolivälistä lähtien (Tilastokeskus)
- Nuorten mielenterveyshäiriöiden vuoksi saamat sairauslomat ja työkyvyttömyyseläkkeet ovat kasvaneet voimakkaasti 2000-luvulla (Raitasalo-Maaniemi 2008). Arviolta jopa 15 -25 % nuorista kärsii jonkinasteisesta mielenterveyshäiriöstä (Kaltiala-Heino 2007)
- Mielialalääkkeiden käyttö on kaksinkertaistunut vuoteen 1990 verrattuna (Lääkelaitos). Mielenterveyshäiriöt ovat nousseet suurimmaksi syyksi sairauspoissaoloille ja uusille työkyvyttömyyseläkkeille (Raitasalo-Maaniemi 2007, 2008)
- Alle 35-vuotiaiden osalta KELA:n sairauspäiväraha-kustannukset olivat 6,6 miljardia euroa vuonna 2009 (vrt. ansio- ja pääomaverojen tuotto 7,2 mrd euroa, yhteisöverot 2,2 mrd euroa, ALV 13 mrd euroa)

Työllistämiseen liittyviä hälytyssignaaleja 2 (3)

- Työkyvyttömyyseläkkeellä oli noin 250 000 henkilöä vuonna 2009. Yksi kuudesta haluaisi palata työelämään. 2000-luvulla on jäänyt 25 000-30 000 henkilöä vuodessa työkyvyttömyyseläkkeellä
- Puolet työttömistä ei palaa takaisin työelämään. Työttömälle annettu koulutus nostaa mahdollisuutta palata työelämään kaksinkertaiseksi. Suurin työttömyysriski yksinäisillä miehillä ja yksinhuoltajaäitien pojilla (Myrskylä 2010).
- Pitkäaikaistyöttömiä 57 000 henkilöä: lukumäärä on kasvanut kolmanneksella vuodessa (TEM 8/2010): vrt. 1990-luvun alun kokemukset

Työllistämiseen liittyviä hälytyssignaaleja 3 (3)

- Nuorten työttömyysaste lähes kolminkertainen 25-64-vuotiaiden työttömyysasteeseen verrattuna. Nuoret yliedustettuja suhdanneherkillä aloilla: neljä viidestä nuoresta työskentelee yksityisellä sektorilla ja vain 14 % kunnissa ja 3 % valtiolla, kun 25-64-vuotiaista 27 % kunnan ja 8 % valtion palveluksessa.
- Työuran alkuun osuvalla työttömyysjaksolla kielteisiä vaikutuksia myöhempään työmarkkinamenestykseen (Nordstöm-Skans 2004). Opintojen jälkeinen työttömyys vaikuttaa kielteisesti sekä työttömänä olon todennäköisyyteen että tuloihin vielä viisi vuotta valmistumisen jälkeen (VM 14/2010)
- Nuoria työttömiä noin 34 000 hlöä ja työmarkkinoiden ulkopuolella viranomaisten ulottumattomissa arvioidaan olevan noin 30 000 nuorta (TEM/2010). Etsivä työ tavoitti noin 3 400 nuorta vuonna 2009, joilla oli yhteensä 32 500 viranomaiskontaktia (OKM:n etsivän työn raportti 2010)

**Kaikki yhteiskunnalliset
ongelmat ml. työttömyys on
kyettävä muuttamaan
taloudellisiksi käsitteiksi eli
euroiksi, jolloin työttömyyden
syy- ja seuraussuhteet tulevat
paremmin ymmärretyksi ja
hyväksytyksi**

Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan...

...yksi syrjäytynyt tai (syrjäytetty nuori) maksaa
kansantaloudelle

1,1 miljoonaa euroa

...jos työttömyys alkaa alle 25-vuotiaana ja jatkuu 60-
ikävuoteen saakka

Työ- ja elinkeinoministeriön Pekka Tiainen (TEM) mukaan...

...yksi työtön maksaa yhteiskunnalle vuodessa

18 000 euroa

...verrattuna siihen jos tämä olisi työssä

...jos työttömien määrä vähenee esimerkiksi 10 000 hlöllä, niin yhteiskunta säästää noin 180 miljoonaa euroa

II Selvityksen toteuttaminen

Selvityksen tavoitteet

1. Selvittää **Satakunnan alueen kuntien työllisyydenhoidon nykytila**: kustannusten, tilastojen ja vaikuttavuuden näkökulmasta.
2. **Laatia vaikuttavuus- ja kustannusmallit (kuntakortit)** alue- ja kuntakohtaisesti, kunnallisen työllisyydenhoidon tehostamiseksi ja aktivointiasteen nostamiseksi.
3. Laatia **konkreettiset toimenpidesuositukset** kuntien työllisyydenhoidon tehostamiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi perusteluineen.

Miksi erillinen selvitys?

- Kunnilla on vahva intressi saavuttaa alueellaan korkea työllisyysaste ja vähäinen vaikeasti työllistettävien määrä. Kaikki em. tekijät tuovat onnistuessaan kunnalle keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä säästöjä sosiaali- ja terveystaloudessa, toimeentulotukimenoja ja lisää verotuloja.
- Passiivisuus työllistämisen lisää maksurasitetta.
- **Kunta on yksi keskeisistä työllisyydenhoidon toimijoista.** Tosin kunnan alueella toimii myös muita toimijoita, kolmannen sektorin toimijoita ja yrityksiä, jotka joko yhteiskunnallisista tai omista intresseistään käsin tukevat kunnan yhteistä tavoitetta.

Selvityksen toteuttamisvaiheet

1. **Kuntakorttien laadinta** (tilastot)
2. Kunnista kerättiin oleelliset **tilasto-** ja **budjettitiedot** erillisellä **tiedonkeruulomakkeella.**
3. **Tietoja täydennettiin erillisin haastatteluin.**
4. **Ohjausryhmän taustatukena** (Edustusta Satakunnan Ely-keskuksesta ja TE-toimistoista sekä Rauman ja Porin kaupungeista. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Timo Aro.)
5. **Kokoavat kehittämissuosituksen.**

III Laskentamallit

MIKSI KUNTIEN KANNATTAÄ TYÖLLISTÄÄ YLI 500 PÄIVÄISIÄ TYÖTTÖMIÄ?

- Työmarkkinatukiudistuksen 2006 myötä kunta osallistuu yli 500 päivää passiivisesti työmarkkinatuella olevien henkilöiden työmarkkinatukimenoihin 50 % osuudella.
- Työmarkkinatuen kuntaosuudesta tullut kunnille kannustinerä: mikäli yli 500 päivää passiivisesti työmarkkinatuella olevia kyetään aktivoimaan työllisyyspoliittisiin toimenpiteisiin, niin säästää kunta vastaavasti omassa meno-osuudessaan (KELA:n ”sakkomaksut”)
- Erityisen kannustavaksi työllistäminen muodostuu silloin, jos henkilö työllistyy niin pitkäksi aikaa, että pahimmassakin mahdollisessa tilanteessa henkilö palaa kunnan 500-päiväisten listalle vasta 4 vuoden jälkeen.

Laskentamallista...

- *Laskentamalli ei ole täysin yksiselitteinen, sillä siitä puuttuu esimerkiksi työnjohdolliset kustannukset, välilliset säästöt muissa sosiaali- ja terveystalouksissa sekä verohyödyt. Laskentamallista riippumatta aktivointi ja työllistämisen voidaan useimmissa tapauksissa osoittaa olevan kannattavampaa kuin passiivinen työttömyys. Koska hyödyt kohdistuvat kuntaan ja kuntatalouteen, on tämän kohderyhmän työllistämässä näin olleenkunnalla keskeisin rahoittajan tai rahoittajan ja aktivointipaikkojen järjestäjän rooli*

Kuntatyöllistämisen laskentamalli

LASKENTAMALLI*	Summa euroa
- TMT500 – asiakkaan työllistäminen 14 kk, palkkauskustannukset / kk (palkka sivukuluineen , työaika 85 % työajalla)	-1550
- Palkkatuki (12 kk korkein korotettu palkkatuki ja sen jälkeen perustuki 2 kk, keskimäärin/kk)	+976
- Työmarkkinatuen kuntaosuuden säästö	+276
- Toimeentulotukisäästö, arvio	+140
NETTO työllistämisjaksolta	-158
- Työsuorituksen vaikuttavuus (arvio 40 %, palkkakustannuksista)	+620
- Työmarkkinatuen kuntaosuuden säästö 2 vuotta + 500 päivää, (kohdennettuna työllistämiskausille)	+946
KOKONAISHYÖTY/ henkilö	+1 408 euroa

Lähde: Innolink Research Oy

500 päiväisen työllistämisen hyödyt ja kustannukset kunnan kannalta

MENO- JA TULOLAJIT	EUROA	YHT.
I Palkkausmenot kunnalle	-17 000	- 17 000
II Tulot kunnalle työllistämisajalta (8 kk)		
-palkkatuki	+ 7200	
-verotulolisäys ja säästö toimeentulotuessa	+ 2720	
-sakkomaksusäästö	+2 400	
Työllistämisen ajalta yhteensä		+12 320
Menot miinus tulot palkkausajalta		- 4 680
II Seuraavilta 500 päivältä, kun työtön oikeutettu ansiopäivärahaan		
-sakkosäästö	+ 7200	
-säästöt toimeentulotukimenoissa	+ 3 600	
III Työmarkkinatuen ajalta sakkosäästö	+ 7200	
Hyöty kunnalle kaikki (I, II ja III)		+13 320
Hyöty kunnalle kaikki, jos ei ansiopäivärahalla		+ 2 520

- Pekka Tiaisen (TEM)
tekemä laskelma
21.8.2009

- Laskentaoletus
palkkatuen perusosassa
600 euroa ja pitkä-
aikaistyöttömyyden
takia keskimäärin 50
%:in lisä

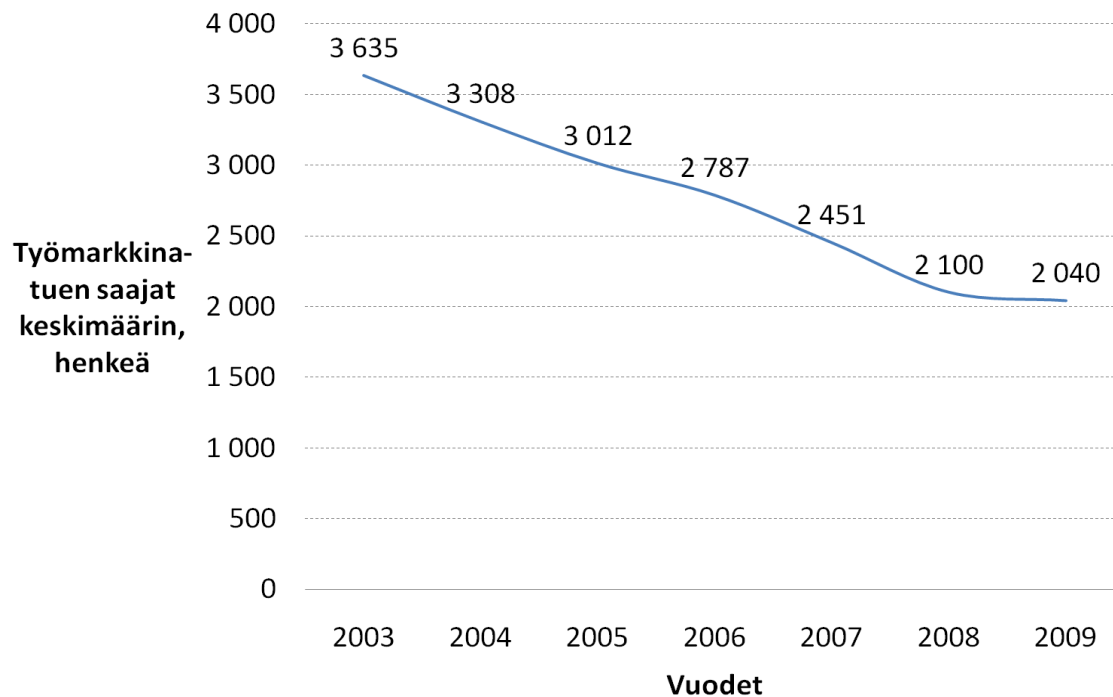
- Palkka 10 euroa per
tunti

IV Kuntavertailut

Vaikeasti työllistettyjen aktivointi Porissa

-Työmarkkinatuen saajien määrä on laskenut Porissa yhtäjaksoisesti vuodesta 2003 alkaen

Kuntavertailu on tehty seuraavista toimenpiteistä:

1) Työllisyydenhoidon suunnitelmallisuus ja vastuuttaminen: (arvo 2)= mikäli kunnalla sekä suunnitelma että selkeä vastuu, (arvo 1) = mikäli kunnalla suunnitelmallisuutta, (arvo 0) = ei suunnitelmallisuutta eikä vastuutusta.

2) Kunnan oma palkkatukibudjetti 2010 / asukasluku (tilasto 31.12.2009)

3) Työllisyydenhoidon kokonaisbudjetti 2010 yhteensä (1000 eur)

4) Työllisyydenhoidon kokonaisbudjetti 2010 yhteensä / asukas (tilasto 31.12.2009)

5) yli 500-päiväisten aktiivoinnin kehitys 08-09

Lähde: Innolink Research Oy

Kunta	1	2	3	4	5
Porin seutu					
Luvia	0	5,13	17000	5,13	16,26
Merikarvia	2	37,46	212968	62,44	16,69
Pomarkku	1	16,12	53500	21,56	-7,49
Pori	2	57,27	6459000	78,02	-3,16
Siikainen	2	59,31	103000	61,09	20,95
Ulvila	0	7,30	130500	9,53	-8,16
Kaakkois-Satakunta					
Eura	0	7,17	90000	7,17	-10,27
Harjavalta					-29,20
Huittinen	0	16,88	214800	20,07	1,60
Kokemäki	1	18,24	178220	22,06	-14,25
Köyliö	0	6,31	19600	6,87	-40,67
Säkylä	0	Ei budjettia	Ei budjettia	Ei budjettia	-5,03
Nakkila	0	39,71	273000	47,76	-25,31
Pohjois-Satakunta					
Honkajoki	1				-22,49
Jämijärvi	1				-10,35
Kankaanpää	1	9,82	160000	13,09	-17,00
Karvia	1				7,44
Kiikoinen	0	16,73	21350	16,81	-21,50
Lavia					-22,45
Rauma					
Eurajoki	2	35,67	209505	35,67	-18,39
Rauma	2	16,41	957000	24,05	-15,17

Kuntaverailu on tehty seuraavista toimenpiteistä:

- 1) Työttömyysprosentti (2009)
- 2) Alle 25-vuotiaiden työttömyyden kehitys 2007-2009
- 3) Yli vuoden työttömän olleiden työttömyyden kehitys 2007-2009
- 4) Aktivointiaste 180 – 499 pv työmarkkinatukea saaneiden joukossa
- 5) Aktivointiaste yli 500 pv työmarkkinatukea saaneiden joukossa
- 6) Työmarkkinatuen kuntaosuus € / asukas

Lähde: Innolink Research Oy

Kunta	1	2	3	4	5	6
Porin seutu						
Luvia	9,5 %	90,0 %	-53,7 %	0,0 %	51,7 %	7,9 €
Merikarvia	13,9 %	87,5 %	-35,2 %	20,5 %	33,0 %	34,6 €
Pomarkku	12,7 %	100,0 %	-6,7 %	26,7 %	39,1 %	23,0 €
Pori	12,6 %	29,8 %	-34,8 %	18,9 %	41,1 %	27,6 €
Siikainen	15,6 %	50,0 %	-19,4 %	3,4 %	29,7 %	49,2 €
Ulvila	10,1 %	53,8 %	-28,7 %	19,6 %	34,6 %	19,0 €
Kaakkois-Satakunta						
Eura	6,7 %	112,0 %	-14,8 %	12,6 %	35,0 %	12,4 €
Harjavalta	10,8 %	47,1 %	-32,9 %	39,3 %	30,2 %	34,6 €
Huittinen	8,4 %	91,4 %	26,5 %	10,8 %	55,5 %	11,2 €
Kokemäki	10,6 %	68,6 %	-31,4 %	19,4 %	25,2 %	31,3 €
Köyliö	5,8 %	0,0 %	-47,1 %	33,3 %	23,2 %	13,9 €
Säkylä	5,1 %	50,0 %	-40,9 %	24,4 %	42,6 %	5,9 €
Nakkila	11,7 %	78,3 %	-47,3 %	25,8 %	29,7 %	30,6 €
Pohjois-Satakunta						
Honkajoki	9,8 %	100,0 %	-33,3 %	28,9 %	37,1 %	21,6 €
Jämijärvi	11,4 %	12,5 %	-27,6 %	12,2 %	26,8 %	34,7 €
Kankaanpää	12,4 %	39,4 %	-24,8 %	27,8 %	40,6 %	34,4 €
Karvia	12,9 %	66,7 %	-16,0 %	12,3 %	31,3 %	42,8 €
Kiikoinen	12,9 %	250,0 %	0,0 %	32,0 %	37,3 %	20,5 €
Lavia	13,0 %	166,7 %	-21,2 %	19,4 %	16,6 %	54,1 €
Rauma						
Eurajoki	9,0 %	29,4 %	-26,9 %	21,6 %	31,7 %	23,2 €
Rauma	10,8 %	39,2 %	-3,4 %	20,1 %	27,7 %	34,6 €

KELA:n ”sakkomaksut” kunnittain Satakunnassa

- Satakuntalaiset kunnat maksoivat KELA:lle työmarkkinatuen sakkomaksuja 7,2 miljoonaa euroa vuonna 2007, 6,5 miljoonaa euroa vuonna 2008 ja 6,3 miljoonaa euroa vuonna 2009
- **Porin sakkomaksut ovat vähentyneet 3 miljoonasta eurosta (2007) 2,3 miljoonaan euroon (2009)**
- Rauman sakkomaksut ovat pysyneet noin 1,350 miljoonan euron tasolla vuosina 2007-2009.
- Sakkomaksujen määrä on laskenut suhteellisesti eniten Merikarvialla (-25,9 %), Luvialla (-24,7 %) ja Siikaisissa (-20,9 %)
- Sakkomaksujen määrä on lisääntynyt 13 kunnassa: suhteellisesti eniten Köyliössä (+17,6 %), Harjavallassa (+11,5 %) ja Kankaanpäässä (+10 %)

Sakkomaksujen määrä suurissa kaupungeissa

20 suurinta kaupunkia maksoi 86,7 miljoonaa euroa sakkomaksuja vuonna 2009

- Porin sakkomaksut olivat neljänneksi alhaisimmat 15 suurimman kaupungin joukossa

-Sakkomaksuja pystyi alentamaan neljä kaupunkia vuonna 2009: Porin tulos -7,3 % oli paras suurten kaupunkien joukossa

KAUPUNKI	SAKKOMAKSUT 2009	SAKKOMAKSUT PER ASUKAS	MUUTOS % 2007-2009
Helsinki	16 867 102	28,79	-1,20 %
Espoo	4 187 513	17	2,20 %
Tampere	10 933 331	51,65	11,50 %
Vantaa	5 710 393	28,65	7,00 %
Turku	7 093 515	40,25	9,70 %
Oulu	5 010 023	35,80	5,40 %
Jyväskylä	5 335 116	41,20	3,00 %
Lahti	5 448 312	53,85	5,70 %
Kuopio	3 365 961	36,40	7,80 %
Kouvola	2 288 074	25,90	-2,30 %
Pori	2 283 914	27,50	-7,30 %
Joensuu	4 264 104	58,65	4,50 %
Lappeenranta	2 286 478	31,90	-1,00 %
Hämeenlinna	1 530 973	23	5,50 %
Rovaniemi	2 512 361	42	4,00 %
Rauma	1 375 529	34,65	0,30 %

Kuntavertailu suuriin kaupunkeihin

KAUPUNKI	AKTIVOINTIASTE (TMT 500) 2009	TMT-KUNTAOSUUS PER ASUKAS 2009
HÄMEENLINNA	30	23,04
JOENSUU	36,2	58,65
JYVÄSKYLÄ	24	41,16
KOTKA	23,9	47,98
KOUVOLA	34	25,96
KUOPIO	29,7	36,34
LAHTI	19,8	54,02
LAPPEENRANTA	36,8	31,84
OULU	31,4	36,01
PORI	41,1	27,50
ROVANIEMI	26,1	41,98
SALO	25,3	19,51
SEINÄJOKI	28,3	25,25
VAASA	34,9	23,28

- Aktiivitoimenpiteiden järjestämisessä yhdistelmätuki (korkein korotettu palkkatuki) on kunnissa ja järjestöissä

- Pori on täysin omissa kategoriassaan aktiivintiasteen osalta

- Porin tmt-osuus per asukas on alhaisimpien joukossa.

→TULOKSET INDIKOIVAT PITKÄAIKAISTA PANOSTUSTA AKTIIVISEEN TYÖLLISTÄMISEEN

Innolink Research Oy:n Poria koskevat suositukset

Poria koskevat suositukset

- *Porin kaupungin työllisyydenhoidon yksikön tulisi (peilaten strategiaan) pohtia vakavasti **siirtymistä verkostoveturiksi muiden kuntien työllisyydenhoidolle**. Pori voisi toimia ainakin määrättyissä **työllisyydenhoidon tehtävissä isäntäkuntana pienemmillä kunnille**. Koko maakunnan menestymiselle kriittisen tärkeää olisi saada Porin kaupungin työllisyydenhoidon osaaminen ja käytäntöjen tuntemus laajemmin käyttöön.*
- ***Aktivointipaikkoja Porin kaupungin alueella on yli 600 vuosittain**, näistä isoa osaa organisoii kaupunki, mutta silti merkittävämpi sektori on järjestöt. Verkostoveturin rooli voisi tarkoittaa myös sitä, että **Porin kaupunki kytkisi järjestötyöllistämisen entistä tehokkaammin tukemaan omia työllisyydenhoidon linjauksiaan**, esimerkkeinä:*
 - *eri yksiköiden järjestöiltä ostamien palveluostojen ymmärtäminen myös satsauksina työllisyydenhoitoon (=> palvelutarpeen täyttäminen + palvelunjärjestämistapa tukee työllisyydenhoitoa).*
 - *pidempien järjestötyöllistämisyksiköiden ja järjestötyöllistämisen pysyviin työsuhteisiin –toimintamallien jatkuva etsiminen*
 - *yhtenäinen työllistämisen tilastointi ja seuranta niiden järjestöjen osalta, joita kunta tukee työllisyydenhoidon nimissä.*
- ***Kuntouttavan työtoiminnan kytkeminen** laajemmin käyttöön palveluprosessia käynnistävänä toimenpiteenä tulisi myös laajentaa.*

Porin hallitseva rooli työllisyydenhoidossa Satakunnassa

- Porissa on (2009):
 - 33,5 % työvoimasta
 - 38,5 % työttömistä
 - 44,3 % alle 25-vuotiaista työttömistä
 - hieman yli 40 % yli vuoden työttömänä olleista ja työmarkkinatuensaajista.
 - **3-kertainen työllisyydenhoidon budjetti kuin maakunnan kaikissa muissa kunnissa yhteensä.**
- **Porin tekemät panostukset työllisyydenhoitoon säteilevät vahvasti koko maakuntaan.** Oletettavasti Porin satsaukset näkyvät ainakin välillisesti (positiivisena) muiden kuntien työllisyyskehityksenä myös vaikeasti työllistettävien kohderyhmien osalta.
- **Porin kaupungin työllisyydenhoidon mallit ovat valtakunnallisestikin vertailuna korkeaa luokkaa.** Ilman tätä työtä, kaupungin pitkäjänteistä panostusta ja hyvää toimeenpanoa, maakunta näyttäisi huomattavasti ongelmallisemmalta ja yksipuolisemmalta kunnallisen työllisyydenhoidon näkökulmasta.

**Innolink Research Oy:n yleiset
suositukset kaikkia satakuntalaisia
kuntia koskien**

1. Yhteinen työllisyydenhoidon kuntatoimisto

- Satakunnassa työllisyydenhoito on suhteellisen aktiivista. Tehoa ja vaikuttavuutta saadaan lisää, kun yhdistetään voimavaroja ja osaamista kohti yhteistä toimintamallia. Ratkaisuksi työllisyydenhoidon kehittämiseksi Satakunnan kuntiin ehdotetaan koko **maakunnan kattavaa työllisyydenhoidon kuntatoimistoa**.
- Toimintamalli voisi tukeutua Porin kaupungilla toteutettuihin toimintamalleihin ja käytäntöihin, mutta sen pitäisi kytkeä esimerkiksi Rauma tähän sisarorganisaatioksi. Toimintamalliin siirtyminen ei olisi prosessimielessä haastavaa, kun huomioidaan Porin kaupungin työllisyydenhoidon nykyinen mittakaava suhteessa muihin kuntiin. Työllisyydenhoidon kuntatoimisto voisi ohjata ja koordinoida kaikkia maakunnan kuntien alueella toimivia kunnallisia työllisyyspalvelutoimintoja. Toimintamallin kautta voisi vapauttaa paikallisia resursseja vielä enemmän tärkeään ja vaikuttavaan perustyöhön: työttömien aktivointiin, että heitä saataisiin toimenpiteisiin, työvalmennukseen, jossa varmistetaan henkilöiden jaksaminen ja kehittyminen sekä aktivointi- tai työllistymistoimenpiteiden jälkeisten avoimen sektorin työmahdollisuuksien tunnistamiseen.
- Yhtenäisen kuntatoimistomallin kautta käytännössä siirtyisivät käytäntöön monet sellaiset yksittäiset käytännöt, joiden sisään ajaminen kuntakohtaisesti olisi epätarkoituksenmukaista, aikavievää, työlästä ja kallista (esim. strateginen suunnittelu, seuranta ja raportointi).
- Kuntatoimistomalli vaatisi oman selvitysprosessinsa ja tunnustelut kuntien halukkuudesta ja etenemisen aikataulusta. Vetovastuuta valmistelusta ehdotetaan Porille, joka voisi koota työlle ohjausryhmän maakunnan kunnista.
- **Hyödyt:** Tukee TE-hallinnon ennakoitua palvelurakennemuutosta, lisää työllisyydenhoidon maakunnallista ja paikallista vaikuttavuutta.

2. Kuntouttavan työtoiminnan paikkojen lisääminen

- Koko maakunnan tasolla kuntouttavan työtoiminnan käyttäminen on varsin vaatimatonta. Joissakin kunnissa, kuten Ulvilassa ja Pohjois-Satakunnassa se on laajemmin käytössä.
- Suositellaan, että kunnat näkevät kuntouttavan työtoiminnan olevan tärkeä apuväline käynnistää pitkään passiivisena olleiden työttömien työllisyydenhoidon polku. Kuntouttava työtoiminta edellyttää hyvää aktiivista palveluohjausta sekä yksilöllistä otetta. Tärkeää on myös muistaa, että työpoliittisin perustein kuntoutettavien henkilöiden polut seuraaviin palvelupaikkoihin (esim. palkkatukityöhön) varmistettaisiin.
- Kuntouttava työtoiminta yli 500-päiväisten kohderyhmälle tuo suoraa säästöä työmarkkinatuen kuntaosuuksissa. Myös valtio tukee kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä 10,09 eurolla päivässä. Laadukkaan kuntouttavan työtoiminnan tai muun työpoliittisen aktivoinnin järjestämisen kustannustaso esimerkiksi kunnan palveluostona on noin 60-65 euroa / päivä / asiakas (lähde: säätio-oktetti)

3. Oppisopimuskoulutuksen hyödyntäminen

- Kunnille palkkatukityöllistetyt henkilöt voivat olla jo nyt mutta myös jatkossa yksi väylä saada pysyvää työvoimaa. Kyse on kunnan omasta painotuksesta eli millä profiililla henkilöitä palkkatukityöhön haetaan. Pientä osaa palkkatukihenkilöstöstä voisi ajatella kouluttaa esimerkiksi oppisopimuksen kautta kunnan tehtäviin.
- Oppisopimusjaksoille on mahdollisuus saada palkkatukea sekä koulutuskorvausta ja nämä prosessit ovat pitkiä. Joissain tapauksissa oppisopimusta voi harkita vaikei päämääränä olisi kunnalle pysyvästi työllistyminen.
- Oppisopimusta hyödynnetään varsin vähän Satakunnan kunnissa työllisyydenhoidon keinona.

4. Pitkäjännitteisyyttä työllisyydenhoitoon suhdanteista riippumatta

- Satakunnan tilastoista käy ilmi, että esimerkiksi työmarkkinatuen saajien kokonaismäärä on laskenut tasaisesti vuodesta 2003 (yli 8500) vuoteen 2009 (noin 5000). Joukossa on esimerkiksi 90-luvun laman jäljiltä työmarkkinoilla haastavaan asemaan joutuneita, joita siirtyy tasaisena virtana työmarkkinoilta pois eläkkeelle. Osan työmarkkinatuen saajien ryhmästä hoitaa myös työvoiman lisääntyvä kysyntä. Suuri rooli on kuitenkin työllisyydenhoidon toimenpiteillä. Suhdannemuutokset näkyvät viiveellä pitkäaikaistyöttömyyteen ja vielä vuonna 2009 ennustettiin , että vuonna 2008 käynnistynyt suhdannetaantuma näkyisi pitkäaikaistyöttömyyteen 2010-2011. Osin hyvän työllisyydenhoidon ja osin vuoden 2010 aikana käynnistyneen kasvun myötä kuitenkin näyttäisi siltä, että ongelmat jäänevät vähäisemmiksi kuin ennakoitiin.
- Kuntien taloudellinen liikkumavara kapenee myös viiveellä suhdannemuutoksista riippuen, esimerkiksi yhteisöverojen vähenemisen myötä. Kulukuuri on näkynyt myös joidenkin kuntien budjettileikkauksina Satakunnassa. Työllisyydenhoidon näkökulmasta haastavaksi tekevät suhdannetilanteen pohjalla tehtävät kuntien työllisyydenhoidon budjettileikkaukset. Juuri taantuman aikana kunnan työllisyydenhoito voisi toimia tasaavana voimana – esimerkiksi ennaltaehkäisten kaikkein kriittisimpien ryhmien kuten nuorten työllisyyden ylläpitoa. Kun jakovara kunnissa kasvaa, kannattaisi työllisyydenhoidolla puolestaan pureutua sellaisiin ryhmiin, jotka eivät hyödy talouskasvun tuomista mahdollisuuksista.
- Tärkein huomioitava asia olisikin työllisyydenhoidon pitkäjänteisyys, painottaen eri aikoina erilaisia toimenpiteitä ja kohderyhmiä.

5. Järjestöt tiiviimmin kumppaneiksi

- Satakunnassa on aktiivinen 3. sektorin kenttä, joiden tilastoitu työllistämisyolyymi on ainakin 750-800 henkilöä vuonna 2009. Joidenkin kuntien osalta oli selkeä suunnitelma miten hyödynnetään järjestöjen kumppanuutta. Yleisesti järjestöjen työllistämisen painopiste tukee osittain kuntien tavoitteita vähentää työmarkkinatukimaksuja. Järjestöt saavat pääasiassa hyvät tukiehdot mm. työmarkkinatukea saaville henkilöille ja työllistäminen tässä tapauksessa palvelee järjestöjen omaa työvoimatarvetta. Työllistämisyaksot ovat yleisestä pääosin 12 kk. Mittaisia, jolloin työssäoloehto ei täyty ja henkilö palaa ”500-listalle” työllistämisyakson jälkeen. Kuntien kannattaisi tukea järjestöjen 2 kk jatkotyöllistämisyaksoja, jotta ainakin työssäoloehto saataisiin täyteen.
- Järjestöt tuottavat (tai voisivat tuottaa) Satakunnassa myös kunnallisia perus- tai lisäarvopalveluita. Mistään kunnasta ei selvityksessä kantautunut viestiä, että kunta ohjaisi tätä palveluhankintaa esim. sosiaalisin kriteerein.
- Järjestöjen mahdollisuus ja vahvuus palvelutuotantoon on tuottaa varsinainen palvelu laadukkaasti ja toteuttaa se esim. sosiaalisesti kestäväällä tavalla työllistäen.

6. Pysyväistyönnistämisen tunnistaminen

- Tilastoihin (mm. pitkäaikaistyöttömien jälkiseuranta) ja arkikokemuksiin nojautuen voidaan perustellusti väittää, että vaikeasti työllistettävien kokonaismassassa on myös joku osuus, jolla ei ole edellytyksiä työllistyä avoimelle sektorille.
- TEM-konsernin tulevaisuuskatsauksessa otetaan kantaa siihen, että rajoitettaisiin mahdollisuutta julkiseen työnvälityspalveluun niiden asiakkaiden osalta, joilla realistisia mahdollisuuksia työllistyä avoimelle sektorille pitkäkestoisenkaan palvelukokonaisuuden jälkeen. Kuntien tulisi myös Satakunnassa huomioida tämä ja ymmärtää, että jonkinlaisen työnteon kautta aktiivisena pysyminen on aina arvokasta ja hyödyllistä. Tästä syystä tulisi Satakunnassa käynnistää poliittinen keskustelu pysyvien tuettujen työmahdollisuuksien järjestämisestä esimerkiksi osana sosiaalista kuntoutusta ja hyvinvointipalvelua.
- Rahoituspohja ei voi kuitenkaan kokonaan rakentua kuntien varaan. Aloittevastuu suositellaan ja voisi kuitenkin olla kunnissa ja hyvien käytäntöjen ja tuloksellisten työllisyydenhoidon Satakunnassa voisi löytyä riittävästi innovatiivisuutta tämän asian edistämässä.